

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 6 september 2012*

”Begäran om förhandsavgörande — Tillnärmning av lagstiftning — Folkhälsa — Konsumentupplysning och konsumentskydd — Märkning och presentation av livsmedel — Begreppen näringspåståenden och hälsopåståenden — Förordning (EG) nr 1924/2006 — Beskrivning av ett vin som lättsmält — Uppgift om lägre syra — Drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol — Förbud mot hälsopåståenden — Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna — Artikel 15.1 — Rätten till fritt yrkesval — Artikel 16 — Näringsfriheten — Förenlighet”

I mål C-544/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesverwaltungsgericht (Tyskland) genom beslut av den 23 september 2010, som inkom till domstolen den 23 november 2010, i målet

Deutsches Weintor eG

mot

Land Rheinland-Pfalz,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts samt domarna J. Malenovský (referent), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász och D. Šváby,

generaladvokat: J. Mazák,

justitiesekreterare: handläggaren A. Impellizzeri,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 januari 2012,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Deutsches Weintor eG, genom H. Eichele och B. Goebel, Rechtsanwälte,
- Land Rheinland-Pfalz, genom C. Grewing, i egenskap av ombud,
- Tjeckiens regering, genom M. Smolek och D. Hadroušek, båda i egenskap av ombud,
- Estlands regering, genom M. Linntam, i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

- Frankrikes regering, genom G. de Bergues, B. Cabouat och R. Loosli-Surrans, samtliga i egenskap av ombud,
 - Ungerns regering, genom Z. Fehér och K. Szíjjártó, båda i egenskap av ombud,
 - Finlands regering, genom H. Leppo, i egenskap av ombud,
 - Europaparlamentet, genom I. Anagnostopoulou och E. Waldherr, båda i egenskap av ombud,
 - Europeiska unionens råd, genom M. Simm, i egenskap av ombud,
 - Europeiska kommissionen, genom L. Pignataro-Nolin och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,
- och efter att den 29 mars 2012 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 2.2 led 5 och artikel 4.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel (EUT L 404, s. 9; och rättelse i EUT L 12, 2007, s. 3), i dess senast ändrade lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 116/2010 av den 9 februari 2010 (EUT L 37, s. 16) (nedan kallad förordning nr 1924/2006). Begäran om förhandsavgörande avser även dessa bestämmelsers giltighet med hänsyn till artiklarna 15.1 och 16 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Deutsches Weintor eG (nedan kallat Deutsches Weintor), som är ett tyskt vinodlarkooperativ, och tillsynsmyndigheten för marknadsföring av alkoholdrycker i delstaten Rheinland-Pfalz. Målet rör frågan huruvida ett vin får betecknas som "lättsmält" med hänvisning till vinets lägre syra.

Tillämpliga bestämmelser i målet

- 3 Skälen 1-3, 5, 10, 14-16 och 18 i förordning nr 1924/2006 har följande lydelse:
 - ”(1) Allt fler av de livsmedel som säljs och marknadsförs i gemenskapen är försedda med näringspåståenden och hälsopåståenden. För att säkerställa en hög nivå på konsumentskyddet och underlätta konsumenternas val bör de produkter som släpps ut på marknaden, inbegripet importerade produkter, vara säkra och korrekt märkta. En mångsidig och balanserad kost är en förutsättning för god hälsa, och enskilda produkter bör ses i relation till kosten som helhet.
 - (2) Skillnader mellan de nationella bestämmelserna om sådana påståenden kan hindra den fria rörligheten för livsmedel och skapa ojämlika konkurrensförhållanden. De påverkar därigenom direkt den inre marknads funktion. Man måste därför anta gemenskapsbestämmelser om användningen av näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel.
 - (3) Allmänna märkningsbestämmelser finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG av den 20 mars 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel [EGT L 109, s. 29]. I direktiv 2000/13/EG finns ett allmänt förbud mot användning av information som skulle kunna vilseleda köparen eller som tillskriver livsmedel medicinska egenskaper. Denna förordning bör

komplettera de allmänna principerna i direktiv 2000/13/EG och föreskriva särskilda bestämmelser om användning av näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel som skall levereras som sådana till konsumenten.

...

- (5) Generiskt hållna beskrivningar (beteckningar) som traditionellt har använts för att ange en egenskap hos en kategori av livsmedel eller drycker som skulle kunna antyda en effekt på människors hälsa, såsom 'digestiv' eller 'hostkarameller', bör undantas från denna förordnings tillämpningsområde.

...

- (10) Konsumenterna kan tro att livsmedel som saluförs med påståenden har näringsmässiga, fysiologiska eller andra hälsorelaterade fördelar jämfört med liknande eller andra produkter till vilka sådana näringsämnen och andra ämnen inte tillsatts. Detta kan uppmuntra konsumenterna att göra val som direkt påverkar deras totala intag av enskilda näringsämnen eller andra ämnen på ett sätt som skulle strida mot vetenskapliga rekommendationer. För att motverka denna potentiella oönskade effekt bör vissa begränsningar införas när det gäller produkter som är försedda med påståenden. ...

...

- (14) Det finns en mångfald olika påståenden som för närvarande används vid märkning av och i reklamen för livsmedel i vissa medlemsstater och som gäller ämnen som inte påvisats vara gynnsamma eller om vilka det för närvarande inte råder tillräcklig vetenskaplig enighet. Det måste garanteras att en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt har påvisats för de ämnen för vilka det görs ett påstående.

- (15) För att säkerställa att påståendena är sanningsenliga måste det ämne som påståendet gäller förekomma i tillräckligt stora mängder i slutprodukten, eller måste ämnet saknas eller förekomma i lämpligen minskad mängd, för att ge upphov till den påstådda näringsmässiga eller fysiologiska effekten. Ämnet bör också kunna tillgodogöras av kroppen. ...

- (16) Det är viktigt att påståenden om livsmedel kan förstås av konsumenten, och konsumenterna bör skyddas mot vilseledande påståenden. ...

...

- (18) Ett näringspåstående eller hälsopåstående bör inte göras om det är oförenligt med allmänt vedertagna närings- och hälsoprinciper eller uppmanar till eller tolererar överdriven konsumtion av något livsmedel eller nedvärderar goda kostvanor."

- 4 Syftet med och tillämpningsområdet för förordning nr 1924/2006 beskrivs i artikel 1 i densamma enligt följande:

"1. Denna förordning harmoniserar de bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar och som gäller näringspåståenden och hälsopåståenden, för att säkerställa en väl fungerande inre marknad och en hög konsumentskyddsnivå.

2. Denna förordning skall tillämpas på näringspåståenden och hälsopåståenden i kommersiella meddelanden, oavsett om dessa är i form av märkning och presentation av eller reklam för livsmedel som skall levereras som sådana till slutkonsumenten.

..."

5 Artikel 2 i förordning nr 1924/2006 innehåller följande definitioner:

”1. I denna förordning skall

- a) definitionerna av *livsmedel*, *livsmedelsföretagare*, *utsläppande på marknaden* och *slutkonsument* enligt artikel 2, artikel 3.3, 3.8 och 3.18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet [EGT L 31, s. 1] gälla,

...

2. Följande definitioner skall också gälla:

- 1) *påstående*: varje budskap eller framställning som inte är obligatorisk enligt gemenskapens eller medlemsstaternas lagstiftning, inbegripet framställningar bestående av bilder, grafik eller symboler, oavsett form, och som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda egenskaper.

...

- 4) *näringspåstående*: varje påstående som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda gynnsamma näringsmässiga egenskaper ...

- 5) *hälsopåstående*: varje påstående som anger, låter förstå eller antyder att det finns ett samband mellan en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar och hälsa.

- 6) *påstående om minskad sjukdomsrisk*: varje hälsopåstående som anger, låter förstå eller antyder att konsumtion av en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller av en av dess beståndsdelar väsentligt minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor.

...”

6 Kapitel II (artiklarna 3-7) i förordning nr 1924/2006 innehåller allmänna villkor för användning av näringspåståenden och hälsopåståenden.

7 Artikel 3 i förordning nr 1924/2006, med rubriken ”Allmänna principer för samtliga påståenden”, har följande lydelse:

”Näringspåståenden och hälsopåståenden får användas på märkning och presentation av och i reklam för livsmedel som släpps ut på marknaden i gemenskapen endast om de är förenliga med bestämmelserna i denna förordning.

Utan att det påverkar tillämpningen av direktiven 2000/13/EG och 84/450/EEG får användningen av näringspåståenden och hälsopåståenden inte

- a) vara felaktig, tvetydig eller vilseledande,
b) föranleda tvivel om andra livsmedels säkerhet och/eller näringsmässiga lämplighet,
c) uppmuntra eller tolerera överkonsumtion av ett livsmedel,

...”

- 8 Artikel 4 i förordning nr 1924/2006 har rubriken ”Villkor för användning av näringspåståenden och hälsopåståenden”. Artikel 4.3 har följande lydelse:

”Drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol får inte förse med hälsopåståenden.

Näringspåståenden om drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol skall tillåtas endast om de gäller låga alkoholhalter eller minskad alkoholhalt eller energihalt.”

- 9 Artikel 5.1 a i förordningen, som rör allmänna villkor, har följande lydelse:

”1. Det skall vara tillåtet att använda näringspåståenden och hälsopåståenden endast om följande villkor uppfylls:

a) Det har påvisats att förekomsten, avsaknaden eller den minskade mängden i ett livsmedel eller en livsmedelskategori av ett näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller, har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation.”

- 10 Artikel 6 i förordningen har rubriken ”Vetenskapliga belägg för påståenden”. Artikel 6.1 har följande lydelse:

”Näringspåståenden och hälsopåståenden skall grundas på och styrkas med hjälp av allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation.”

- 11 Artiklarna 10-19, som kapitel IV i förordning nr 1924/2006 består av, innehåller särskilda bestämmelser för hälsopåståenden.

- 12 Artikel 10.1 och 10.3 i denna förordning, som rör särskilda villkor, har följande lydelse:

”1. Hälsopåståenden skall förbjudas om de inte uppfyller de allmänna kraven i kapitel II och de särskilda kraven i detta kapitel och är godkända i enlighet med denna förordning och ingår i de förteckningar över godkända påståenden som föreskrivs i artiklarna 13 och 14.

...

3. Hänvisningar till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt av näringsämnet eller livsmedlet för allmän hälsa eller hälsorelaterat välbefinnande får göras endast om de åtföljs av ett bestämt hälsopåstående som ingår i de förteckningar som föreskrivs i artikel 13 eller 14.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 13 Deutsches Weintor är ett vinodlarkooperativ med säte i Ilbesheim i delstaten Rheinland-Pfalz (Tyskland). Kooperativet marknadsför viner av druvorna Dornfelder och Grauer/Weisser Burgunder under benämningen ”Edition Mild” (mild version), vilket åtföljs av beskrivningen ”mild/lägre syra”. På etiketten anges bland annat följande: ”Vinet får sin milda karaktär genom vår speciella skonsamma LO3-metod för biologisk syrereducering (LO3 Schonverfahren zur biologischen Säurereduzierung), vilken gör vinet lent i munnen.” På vinflaskornas halsetikett står det ”Edition Mild bekömmlich” (mild version; lättsmält). I prislistan beskrivs vinet som ”Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich” (mild version – mild syra/lättsmält).
- 14 Tillsynsmyndigheten för marknadsföring av alkoholdrycker i delstaten Rheinland-Pfalz invände mot beskrivningen ”lättsmält”, med motiveringen att denna beskrivning utgör ett hälsopåstående, i den mening som avses i artikel 2.2 led 5 i förordning nr 1924/2006, och inte är tillåten för alkoholdrycker enligt artikel 4.3 första stycket i denna förordning.

- 15 Parterna i målet vid den nationella domstolen är oense i frågan huruvida en beskrivning av ett vin som lättsmält och en hänvisning till vinets låga syra utgör ett "hälsopåstående", i den mening som avses enligt artikel 4.3 första stycket i samma förordning, enligt vilken bestämmelse sådana påståenden normalt sett är förbjudna för alkoholdrycker.
- 16 Deutsches Weintor väckte talan vid Verwaltungsgericht (förvaltningsdomstolen) med yrkande att den domstolen skulle fastställa att kooperativet får använda beskrivningen "lättsmält" på de berörda vinernas etiketter och i reklam för vinerna.
- 17 Som motivering gjorde Deutsches Weintor i huvudsak gällande att beteckningen "lättsmält" inte har något samband med hälsa, utan bara avser det allmänna välbefinnandet. Kooperativet hävdade vidare att förordning nr 1924/2006 inte är tillämplig på beskrivningar som traditionellt används för livsmedel eller drycker som kan påverka det allmänna välbefinnandet, såsom exempelvis beskrivningen "lättsmält" för en dryck som inte stör matsmältningen. Enligt kooperativet bör bestämmelserna om hälsopåståenden tolkas restriktivt, så att de endast omfattar ifrågavarande livsmedels verkningar på lång sikt.
- 18 Verwaltungsgericht ogillade talan genom dom av den 23 april 2009. Deutsches Weintors överklagande ogillades av Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (delstaten Rheinland-Pfalz högre förvaltningsdomstol) genom dom av den 19 augusti 2009.
- 19 Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz förklarade att begreppet "hälsopåstående" i vart fall innefattar ett livsmedels effekter på konsumentens kropp och kroppsliga funktioner. Beteckningen "lättsmält" är, vad rör vin, knutet till processer i kroppen och det allmänna välbefinnandet, som i sin tur är knutet till hälsan. Begreppet kan knytas till synonymer som "hälsosam", "främjar matsmältningen" och "skonsam för magen".
- 20 Enligt Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz är detta av viss betydelse i samband med konsumtion av vin, eftersom huvudvärk och magbesvär mycket ofta sätts i samband med vin. Under vissa omständigheter kan vin till och med ha en skadlig effekt på den mänskliga organismen och vara beroendeframkallande. Genom att begreppet "lättsmält" används i samband med en upplysning om en speciell metod för syrereducering och en mild syra ser konsumenten att det finns ett samband mellan vinet och avsaknaden av de negativa effekter för matsmältningen som ibland är förknippade med konsumtionen av vin.
- 21 Deutsches Weintor överklagade Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalzs avgörande till Bundesverwaltungsgericht (den federala förvaltningsdomstolen).
- 22 Bundesverwaltungsgericht anser att underrätternas extensiva tolkning av begreppet "hälsopåstående" är tveksam. Enligt Bundesverwaltungsgericht räcker det - med hänsyn till livsmedels funktion, nämligen att förse människokroppen med näringsämnen och andra ämnen - inte med en uppgift om en övergående påverkan på de kroppsliga funktionerna eller om det allmänna välbefinnandet, som rör hälsan, för att man ska kunna tala om ett samband med hälsan, i den mening som avses i artikel 2.2 led 5 i förordning nr 1924/2006.
- 23 Enligt Bundesverwaltungsgericht finns det tvärtom en hel del som talar för att ett hälsopåstående inte kan anses föreligga förrän ett livsmedel påstås ha varaktig effekt på längre sikt på det kroppsliga tillståndet eller den fysiska konditionen och inte enbart en övergående effekt på ämnesomsättningen som inte påverkar den fysiska konditionen och därmed hälsotillståndet i egentlig mening.
- 24 Påståendet att klagandens viner är lättsmälta utgör enligt Bundesverwaltungsgericht endast ett påstående att vinet inte orsakar magbesvär eller orsakar mindre magbesvär vid spjälkningen än som vanligtvis kan förväntas av ett vin av detta slag och av denna kvalitet. Bundesverwaltungsgericht vill få klarhet i huruvida den enda omständigheten att ett livsmedel är mindre skadligt än jämförbara produkter i samma kategori räcker för att det ska anses att det är fråga om en positiv effekt för hälsan.

- 25 Bundesverwaltungsgericht har slutligen uttryckt tvivel i frågan huruvida förbudet mot hälsopåståenden som rör vin är förenligt med de grundläggande friheterna och särskilt friheten att välja yrke och näringsfriheten, eftersom det gör att en vinproducent eller vindistributör inte får ange att dennes produkt är lättsmält på grund av lägre syra, ens om detta påstående är korrekt.
- 26 Mot denna bakgrund beslutade Bundesverwaltungsgericht att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till domstolen:
- 1) Krävs det för hälsopåståenden, i den mening som avses i artikel 4.3 första meningen, jämförd med artikel 2.2 led 5, eller artikel 10.3 i förordning nr 1924/2006, att livsmedlet har positiva näringsmässiga eller fysiologiska effekter som medför en varaktig förbättring av det fysiska tillståndet, eller är det tillräckligt att livsmedlet har en övergående effekt som är begränsad till den tid då livsmedlet konsumeras och spjälkas?
 - 2) Om redan ett påstående om en övergående positiv effekt kan anses utgöra ett hälsopåstående:

Är det, för att anta att en sådan effekt kan motiveras med avsaknad eller reducerad mängd av ett ämne, i den mening som avses i artikel 5.1 a och skäl 15 i förordningen, tillräckligt att det endast uppges att en sådan vanlig effekt av livsmedel av detta slag, vilken ofta upplevs som negativ, är obetydlig i det konkreta fallet?
 - 3) Om fråga 2 besvaras jakande:

Är det förenligt med artikel 6.1 första stycket i fördraget om Europeiska unionen i dess lydelse av den 13 december 2007 (EUT C 115, 2008, s. 1), i förening med artikel 15.1 (Rätten till fritt yrkesval) och artikel 16 (Näringsfrihet) i [stadgan], att utan undantag förbjuda en producent eller distributör av viner att i sin reklam använda ett hälsopåstående av det slag som är aktuellt i förevarande mål, även om påståendet är korrekt?"

Prövning av tolkningsfrågorna och giltighetsfrågan

Frågorna 1 och 2

- 27 Den hänskjutande domstolen har ställt frågorna 1 och 2, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 4.3 första stycket i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att uttrycket "hälsopåstående" omfattar en beskrivning som "lättsmält", tillsammans med en uppgift om att det aktuella livsmedlet har en lägre halt av ämnen som av ett stort antal konsumenter anses ha negativa verkningar.
- 28 I artikel 2.2 led 5 i förordning nr 1924/2006 definieras ett "hälsopåstående" som "varje påstående som anger, låter förstå eller antyder att det finns ett samband mellan en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar och hälsa".
- 29 Dessutom preciseras det i artikel 5.1 a i förordning nr 1924/2006 att det endast är tillåtet att använda hälsopåståenden om det har visats att förekomsten, avsaknaden eller den reducerade mängden i ett livsmedel eller en livsmedelskategori av ett näringsämne eller något annat ämne som påståendet gäller, har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt, vilket har fastställts av allmänt vedertagna vetenskapliga fakta.
- 30 Det nationella målet rör vin. Eftersom vin ingår bland drycker som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol, ska det inledningsvis anmärkas att unionslagstiftarens avsikt enligt ordalydelsen i artikel 4.3 första stycket i förordning nr 1924/2006 var att utan undantag förbjuda varje "hälsopåstående" som rör sådana drycker.

- 31 I förevarande fall antyder det aktuella påståendet att vinet genom sin lägre syra inte stör eller till och med är angenämt för matsmältningen. Påståendet går således ut på att vinet har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt.
- 32 Det är utrett att eftersom matsmältningen är knuten till ett i tiden begränsat upptagande av näringen i ett livsmedel, ska matsmältningen förstås som en fysiologisk process som med nödvändighet är tidsbegränsad och som därmed endast ger tillfälliga eller övergående effekter.
- 33 Den hänskjutande domstolen har med utgångspunkt i detta konstaterande ställt sig frågan huruvida en beskrivning av slaget "lättsmält" kan anses utgöra ett "hälsopåstående", trots att det inte innebär ett påstående att den gynnsamma effekten det aktuella vinet kan ha i näringsmässigt eller fysiologiskt hänseende leder till en varaktig förbättring av det kroppsliga tillståndet.
- 34 Det framgår av artikel 2.2 led 5 i förordning nr 1924/2006 att ett "hälsopåstående", i den mening som avses i nämnda förordning, definieras utifrån det samband som måste föreligga mellan ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar, å ena sidan, och hälsan å andra sidan. Denna definition innehåller dock inga preciseringar angående frågan huruvida detta samband måste vara direkt eller om det räcker att det är indirekt eller hur starkt eller varaktigt det måste vara. Uttrycket "samband" måste därför ges en extensiv tolkning.
- 35 Begreppet "hälsopåstående" måste därför förstås som att det inte endast syftar på ett samband som innebär att hälsotillståndet förbättras genom konsumtion av ett livsmedel, utan även varje samband som innebär färre eller inga av de negativa eller skadliga hälsoeffekter som är förenade med, eller som följer av konsumtion av, livsmedlet, och således att god hälsa bibehålls, trots konsumtion av ett potentiellt hälsoskadligt livsmedel.
- 36 Begreppet "hälsopåstående" ska vidare anses omfatta inte bara inverkan av konsumtion vid enstaka tillfällen av en viss mängd av ett livsmedel, som normalt sett endast ger tillfälliga och övergående effekter, utan även återkommande, upprepad eller till och med frekvent konsumtion, vilken däremot inte nödvändigtvis endast ger tillfälliga och övergående effekter.
- 37 När man läser skälen 1 och 10 i förordning nr 1924/2006 tillsammans står det nämligen klart att försäljningsfrämjande påståenden om livsmedel som går ut på att livsmedlet har näringsmässiga, fysiologiska eller andra hälsorelaterade fördelar jämfört med liknande produkter påverkar konsumenternas val. Dessa val påverkar direkt den sammanlagda mängden av olika näringsämnen eller andra ämnen som de väljer att konsumera, vilket motiverar de begränsningar som föreskrivs i nämnda förordning vad rör användning av sådana påståenden.
- 38 Hänsyn ska därför tas dels till tillfälliga och övergående effekter, dels till kumulativa effekter från upprepad och långvarig konsumtion av en viss kategori av livsmedel på det kroppsliga tillståndet.
- 39 I förevarande fall innebär den aktuella beskrivningen att vinet är lättupptagligt och lättsmält bland annat en antydning att matsmältningssystemet, som är en del av människokroppen, knappt eller inte alls påverkas negativt och att detta system kvarstår tämligen sunt och intakt, till och med efter upprepad konsumtion, det vill säga även för kumulerade mängder över lång tid, på grund av att vinet har lägre syra.
- 40 Det aktuella påståendet är i detta hänseende ägnat att antyda en långvarig gynnsam fysiologisk effekt, som består i att matsmältningssystemets goda funktion bibehålls, och, motsatsvis, en antydning om att så inte är fallet vid konsumtion av andra viner, vars kumulerade konsumtion ger långvarig negativ effekt på matsmältningssystemet och därmed hälsan.
- 41 Frågorna 1 och 2 ska därför besvaras enligt följande. Artikel 4.3 första stycket i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att uttrycket "hälsopåstående" omfattar en beskrivning av ett livsmedel som "lättsmält", tillsammans med en uppgift om att det aktuella livsmedlet har en lägre halt av ämnen som av ett stort antal konsumenter uppfattas som negativa.

Fråga 3

- 42 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 3 för att få klarhet i huruvida det är förenligt med artikel 6.1 första stycket FEU att i förordning nr 1924/2006 utan undantag förbjuda en producent eller distributör av viner att i sin reklam använda ett påstående av det slag som är aktuellt i det nationella målet, även om påståendet i sig är korrekt.
- 43 Enligt artikel 6.1 första stycket FEU ska Europeiska unionen erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i stadgan, vilken har samma rättsliga värde som fördragen.
- 44 Den hänskjutande domstolen har, som för det aktuella förbudet relevanta grundläggande rättigheter, härvid tagit upp artikel 15.1 i stadgan, enligt vilken var och en har rätt att arbeta och utöva ett fritt valt eller accepterat yrke, samt artikel 16 i samma stadga, i vilken näringsfriheten garanteras.
- 45 Hänsyn måste dock även tas till artikel 35 andra meningen i stadgan, vilken föreskriver att en hög nivå av skydd för människors hälsa ska säkerställas vid utformning och genomförande av all unionspolitik och alla unionsåtgärder. Såsom framgår av skälen 1 och 18 i förordning nr 1924/2006 ingår nämligen hälsoskydd bland förordningens viktigaste syften.
- 46 Frågan huruvida det undantagslösa förbudet mot ett påstående av det slag som är aktuellt i det nationella målet är förenligt med stadgan ska således inte bara bedömas med hänsyn till rätten till fritt yrkesval och näringsfriheten, utan även med hänsyn till hälsoskyddet.
- 47 En sådan bedömning måste således bygga på en sammanjämkning av kravet på skydd för olika grundläggande rättigheter som skyddas av unionens rättsordning för att uppnå en rimlig avvägning mellan dem (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 januari 2008 i mål C-275/06, *Promusicae*, REG 2008, s. I-271, punkterna 65 och 66).
- 48 Vad rör hälsoskyddet ska det inledningsvis anmärkas att med hänsyn till risken för beroende och missbruk samt de sammansatta skadliga verkningar som visat sig vara förenade med alkoholkonsumtion, däribland uppkomst av allvarliga sjukdomar, utgör alkoholdrycker en särskild kategori av livsmedel som är föremål för särskilt sträng reglering.
- 49 Domstolen har härvid vid flera tillfällen redan fastslagit att åtgärder som begränsar möjligheterna att marknadsföra alkoholdrycker, i syfte att bekämpa alkoholmissbruk, har sin grund i folkhälsoöverväganden och att skyddet för folkhälsan, såsom även framgår av artikel 9 FEUF, utgör ett mål av allmänintresse som i förekommande fall kan motivera att det görs inskränkningar i en grundläggande frihet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 juli 1980 i mål 152/78, kommissionen mot Frankrike, REG 1980, s. 2299, punkt 17, av den 25 juli 1991 i de förenade målen C-1/90 och C-176/90, *Aragonesa de Publicidad Exterior och Publivia*, REG 1991, s. 1-4151, svensk specialutgåva, volym 11, s. I-373, punkt 15, av den 13 juli 2004 i mål C-262/02, kommissionen mot Frankrike, REG 2004, s. 1-6569, punkt 30, och av den 13 juli 2004 i mål C-429/02, *Bacardi France*, REG 2004, s. 1-6613, punkt 37).
- 50 Artikel 3 a i förordning nr 1924/2006 föreskriver rent allmänt att närings- och hälsopåståenden inte får vara felaktiga, tvetydiga eller vilseledande, men denna föreskrift gäller än mer för alkoholdrycker. Det är nämligen av största vikt att samtliga påståenden om sådana drycker inte innehåller några tvetydigheter, så att konsumenterna kan anpassa sin konsumtion med hänsyn till de därmed förknippade riskerna, för att effektivt skydda sin hälsa.
- 51 I ett sådant mål som det nationella målet är det aktuella påståendet, även om det skulle visa sig att det i sig är materiellt korrekt vad gäller den lägre syran, ändå ofullständigt. Påståendet riktar nämligen uppmärksamheten till en viss egenskap hos drycken som gör att matsmältningen kan tänkas

underlättas, samtidigt som det inte alls tar upp den omständigheten att de risker som är förknippade med konsumtion av alkoholdrycker inte är undanröjda eller ens minskade, oavsett hur väl matsmältningen fungerar.

- 52 Unionslagstiftaren kunde således med rätta anse att påståenden av det slag som är aktuellt i det nationella målet är tvetydiga eller till och med vilseledande, när de rör alkoholdrycker. Genom att det aktuella påståendet endast är inriktat på att vinet är lättsmält är det nämligen ägnat att uppmuntra till konsumtion av ifrågavarande vin och därmed öka de risker för konsumenternas hälsa som är förenade med icke måttlig konsumtion av varje form av alkoholdrycker. Förbudet mot sådana påståenden kan således anses motiverat av kravet att säkerställa en hög nivå av skydd för konsumenternas hälsa.
- 53 Totalförbudet mot påståenden av den typ som är aktuell i det nationella målet kan således anses nödvändigt för att säkerställa att de krav som föreskrivs i artikel 35 i stadgan upprätthålls.
- 54 Vad vidare rör rätten till fritt yrkesval och näringsfriheten ska det erinras om att det framgår av domstolens praxis att dessa inte är några absoluta rättigheter, utan måste bedömas utifrån deras funktion i samhället (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 december 2004 i mål C-210/03, *Swedish Match*, REG 2004, s. I-11893, punkt 72). Dessa friheter kan följaktligen begränsas, förutsatt att begränsningarna faktiskt motsvarar ett allmänintresse som eftersträvas av unionen och inte utgör något oproportionerligt och icke godtagbart ingrepp med beaktande av det eftersträvade målet, som påverkar kärnan i de således garanterade rättigheterna (dom av den 15 april 1997 i mål C-22/94, *Irish Farmers Association m.fl.*, REG 1997, s. I-1809, punkt 27, och av den 10 juli 2003 i de förenade målen C-20/00 och C-64/00, *Booker Aquaculture och Hydro Seafood*, REG 2003, s. I-7411, punkt 68).
- 55 Vad rör nämnda allmänintresse framgår det av punkterna 48-53 ovan att den aktuella lagstiftningens syfte är hälsoskydd, vilket är ett syfte som erkänns i artikel 35 i stadgan.
- 56 Vad rör hänsyn till proportionalitetsprincipen medför visserligen det aktuella förbudet mot sådana påståenden vissa begränsningar för berörda näringsidkares näringsverksamhet, men detta rör endast ett preciserat område, medan nämnda friheter garanteras på de mest avgörande områdena.
- 57 Den aktuella lagstiftningen innehåller nämligen inte något förbud mot att tillverka och saluföra alkoholdrycker, utan innebär endast att märkning och reklam regleras i ett klart avgränsat hänseende.
- 58 I ett mål som det nationella målet påverkar det aktuella förbudet således inte kärnan i rätten till fritt yrkesval och näringsfriheten.
- 59 Totalförbudet i förordning nr 1924/2006 mot påståenden av den typ som är aktuell i det nationella målet ska således anses uppfylla kravet att sammanjämka de olika grundläggande rättigheter som är i fråga och att göra en rimlig avvägning mellan dem.
- 60 Fråga 3 ska därför besvaras enligt följande. Det är förenligt med artikel 6.1 första stycket FEU att i förordning nr 1924/2006 utan undantag förbjuda en producent eller distributör av viner att i sin reklam använda ett påstående av det slag som är aktuellt i det nationella målet, även om påståendet i sig är korrekt.

Rättegångskostnader

- 61 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 4.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, i dess senast ändrade lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 116/2010 av den 9 februari 2010 ska tolkas så, att uttrycket "hälsopåstående" omfattar en beskrivning av ett livsmedel som "lättsmält", tillsammans med en uppgift om att det aktuella livsmedlet har en lägre halt av ämnen som av ett stort antal konsumenter uppfattas som negativa.**
- 2) **Det är förenligt med artikel 6.1 första stycket FEU att i förordning nr 1924/2006, i dess lydelse enligt förordning nr 116/2010, utan undantag förbjuda en producent eller distributör av viner att i sin reklam använda ett påstående av det slag som är aktuellt i det nationella målet, även om påståendet i sig är korrekt.**

Underskrifter